Əsas vəzifəmiz Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinə etimad göstərmiş gənclərə keyfiyyətli təhsil verməkdir

Azərbaycanda ali təhsil almaq hər bir gəncin əsas hədəflərindən biridir. Əvvəllər gənclərimiz əsasən humanitar, tibb sahələrinə maraq göstərirdilərsə, hazırda onlar mühəndis ixtisaslarına daha çox maraq göstərirlər. Azərbaycan Respublikasında sənayenin və iqtisadiyyatın diversifikasiyası, neft, kimya, maşınqayırma, İKT kimi sektorların sürətli inkişafı gənclərin ali təhsillə bağlı prioritetlərinə yenidən baxmasını şərtləndirən əsas amildir. Mühəndis ixtisaslarına gənclərin marağının artmasına səbəb olan əsas amillərdən biri də bu sahədə fəaliyyət göstərən ali məktəblərdə tədrisin keyfiyyətinin yüksəlməsidir. Belə ali məktəblərin arasında Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti xüsusilə fərqlənir və haqlı olaraq mühəndis ixtisasları üzrə yüksək savada yiyələnmək istəyən gənclərin güvəndikləri əsas ünvana çevrilib. ADNSU-nu gənclər üçün cəlbedici edən amillər, tədrisin keyfiyyətinin yüksəldilməsi üçün görülən işlər və gələcək olanlar haqqında danışmaq üçün universitetin rektoru, professor Mustafa Babanlıya müraciət etdik.

—Mustafa müəllim, yeni tədris ilinə hansı göstəricilərlə başladınız?

—Təhsil ölkəmizdə aparıcı sahələrdən biridir, çünki ölkəmizin gələcəkdə daha da inkişaf etməsi bundan asılıdır. ADNSU fəaliyyətini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin ölkənin inkişafı üçün müəyyənləşdirdiyi prioritet istiqamətlərə uyğun qurmağa çalışır. Belə ki, universitetin nüfuzunu, bura olan tələbatı nəzərə alaraq qəbul olunan tələbələrin həm sayının artırılması, həm də onların biliklərinin keyfiyyətinin yüksəldilməsini qarşımıza ən vacib vəzifə kimi qoymuşuq. Biz ən yüksək bal toplayan tələbələrin bizim universiteti seçməsi üçün hər il orta məktəblərdə, liseylərdə görüşlər keçiririk, bəzi məktəblərin şagirdlərinin universitetimizə ekskursiyasını, məktəblilər üçün fənn olimpiadaları təşkil edirik. Bunların nəticəsi olaraq bu il müstəqillik illərində ilk dəfə olaraq rekord sayda gənc ADNSU-nun tələbəsi adını qazanıb. Belə ki, təkcə bakalavriat səviyyəsində 2866 nəfər ADNSU tələbəsi adını qazanıb. Onlardan 141-i ADNSU-nun nəzdində fəaliyyət göstərən Azərbaycan-Fransız Universitetinə (UFAZ) qəbul olunub. Balların paylanmasına gəldikdə bizdə ən yüksək bal UFAZ tələbələrinə məxsusdur ki, onların orta balı ilk dəfə olaraq 620-yə yüksəlib və bu son həddi deyil.

—ADNSU-ya qəbul zamanı orta bal nə qədər təşkil edib?

—Mən bu gün universitetimiz adına çox qürurluyam. Bu il ölkə üzrə 1-ci ixtisas qrupu üzrə 600 baldan yuxarı nəticə göstərən 880 nəfərdən 392-si ADNSU-nu seçib. 500-dən çox bal toplayan 2312 abituriyentdən isə 1082-si bizim ali məktəbə gəlib. Bu nəticələr universitetin nüfuzundan xəbər verir. Biz bu məsuliyyəti dərk edərək daim öz üzərimizdə işləyərək tədris proqramlarımızı, material texniki bazamızı və s. yaxşılaşdırmağa çalışırıq. Bu ildən apelyasiya komissiyalarının tərkibində ən yaxşı oxuyan yuxarı kurs tələbələrinin iştirakını təmin etməyi düşünürük. Çünki, şəffaflığın təmin olunması üçün təkcə müəllimin deyil, tələbənin də komissiyada iştirakı vacibdir. Ümumiyyətlə, qiymətləndirmə bir qədər subyektiv məsələdir, yəni hər müəllimin imtahanda qiymətləndirmə üçün bir subyektiv yanaşması olur. Digər bir tərəfdən, keyfiyyət artdıqca tələbələr arasındakı fərqi tənzimləmək də çətinləşir. Məsələn, bizdə bu il birinci kursda təhsil alan 7 qrup var ki, orada ən aşağı nəticə göstərən tələbə 612 balla qəbul olunub. Elə qrup var ki, ən aşağı nəticə göstərən tələbə 642 bal toplayıb. Bu rəqəmlərə baxanda biz dərk edirik ki, tələbələrlə ciddi məşğul olmaq lazımdır. Ona görə də biz pedaqoqları, tədris sillabuslarını müəyyənləşdirərkən həmin tələbələrin topladıqları balı çox ciddi nəzərə alırıq.

—ADNSU-da ingilis dilində tədrisə xüsusi əhəmiyyət verilir. İngilis bölməsinə qəbulun nəticələri sizi qane edirmi?

—UFAZ da daxil olmaqla universitetimizə qəbul olunan tələbələrin 600 nəfərə qədəri ingilis bölməsində təhsil alacaqlar. Biz bu məsələyə süni şəkildə yanaşmamışıq. İngilis bölməsində oxuyan tələbələrin və ixtisasların sayını artırmağa davam edirik. Hazırda ADNSU-da 22 ixtisas üzrə ingilis dilində tədris aparılır. Bəzi ixtisaslar üzrə həm ADNSU, həm də UFAZ-a qəbul var. Ona görə də bəzi ixtisaslarda üst-üstə düşmələr var. Biz bunu da planlı şəkildə etmişik. Çünki, elə olur ki, tələbə özünü UFAZ-da doğrulda bilmir, o ADNSU-ya köçürülür. Bunun üçün ingilis dilli ixtisasların olması çox müsbət haldır. UFAZ-da olan bütün ixtisaslar üzrə ADNSU-nun özündə də ingilis dilində qruplar var. Digər tərəfdən də burada özünü doğruldan tələbələr də sənədlərini 1-ci və 2-ci kursdan sonra UFAZ-a təqdim edib təhsilini orada davam etdirə bilər. İngilis dilində tədrisin keyfiyyətinin yüksəldilməsi, ingilisdilli professor və müəllimlərin tədrisə cəlb edilməsi işini bir an da olsa, dayandırmırıq və gənclərin ADNSU-ya olan etimadını doğrultmaq üçün səylərimizi davam etdiririk.

—ADNSU mühəndis ixtisasları üzrə təhsil verən ali məktəblərin avanqardında yer alır. Bunun üçün kifayət qədər elmi-pedaqoji bazanız olsa da, biz bilirik ki, maddi-texniki baza ilə bağlı bəzi çatışmazlıqlar qalmaqdadır. Bu vəziyyəti düzəltmək üçün hansı işlər görülür?

—Bilirsiniz ki, universitetimiz çoxşaxəli fəaliyyət göstərir. Bizdə yalnız bakalavriatda 36 ixtisas üzrə təhsil verilir. Bütün ixtisasların hamısını ən yüksək keyfiyyətli və ən son texniki nailiyyətləri özündə birləşdirən texnika ilə təmin etmək çox çətindir. Ona görə də biz baza təhsili vermək üçün mümkün olan avadanlıqları birinci növbədə təmin etməyə çalışır və buna hər il böyük vəsait xərcləyirik. Bu baxımdan, son 3 il ərzində tədris laboratoriyalarının yenilənməsi, yeni avadanlıqların alınması istiqamətində xeyli iş görmüşük. Bizdə hazırda elə ixtisaslar var ki, orada dünyada olan ən müasir avadanlığın 95%-ə qədərini universitetə toplaya bilmişik. Məsələn, "Elektrik mühəndisliyi", "Elektroenergetika mühəndisliyi", "İstilik energetikası mühəndisliyi" ixtisası üzrə təhsil alan tələbələrlə biz bu gün faktiki olaraq ən müasir cihazlarla təmin olunmuş laboratoriyalarda tədris apara bilirik. Ancaq həcmli laboratoriyaları olan ixtisaslar var ki, məsələn, "Neft-qaz mühəndisliyi", "Neft-qaz avadanlığı mühəndisliyi" onlarda həmin avadanlıqların hamısını gətirib laboratoriyaları zənginləşdirmək imkanımız məhduddur. Ona görə də biz SOCAR-ın və digər iri müəssisələrin bölmələri ilə sıx əməkdaşlıqla bu işləri həyata keçiririk.

—Cari tədris ilində UFAZ üçün müasir laboratoriya bazasının istifadəyə veriləcəyi barədə məlumatlar var. ADNSU tələbələrinin də həmin laboratoriyalardan istifadə etməsi nəzərdə tutulurmu?

—UFAZ yarananda Fransa tərəfi universitetin laborator bazasının qurulmasını bizim qarşımıza tələb kimi qoymuşdu. Ölkə rəhbərliyinin birbaşa tapşırığı ilə UFAZ-ın maddi-texniki bazasının yaxşılaşdırılması üçün çox ciddi işlər görülür. O cümlədən də, ikinci tədris binasının bir hissəsini biz laboratoriya korpusu qismində UFAZ üçün hazırlamağa ayırdıq. Və burada işlər tamamlanmaq üzrədir. Mən düşünürəm ki, yaxın günlərdə laboratoriya korpusu tam hazır olacaq. Burada UFAZ-da təmsil olunan "Geofizika mühəndisliyi", "Neft-qaz mühəndisliyi", "Kimya mühəndisliyi" və "Kompüter elmləri" ixtisaslarına lazım olan bütün avadanlıqlar gətiriləcək və təmin olunacaq. Laboratoriyada birinci növbədə hazırda tələbələr üçün lazım olan ən müasir avadanlıqlar quraşdırılır. Fransız tərəfi bu avadanlıqların seçilməsi və quraşdırılmasında birbaşa iştirak edir. Tələbələrin 4-cü kursda istifadə edəcəyi avadanlıqların isə növbəti ildə gətirilib quraşdırılacağı nəzərdə tutulub. Elə həmin tədris binasında biz gələcəkdə "Kompüter elmləri" ixtisası üçün super kompüterin gətirib quraşdırılmasını nəzərdə tutmuşuq. Oradan da ikinci tədris binasının özünə qapılar açılır və xüsusi icazəsi olan müəllimlər və tələbələr laboratoriyalarda işləmək imkanı qazanacaqlar. Sözsüz ki, bu laboratoriyalar birinci növbədə UFAZ tələbələri üçündür. Digər müddətdə isə fakültələrin sifarişləri əsasında ADNSU tələbələri də bu avadanlıqlardan yararlana biləcəklər. Laboratoriyanın qısa müddət ərzində yaradılması, ümumilikdə, UFAZ layihəsi özü də birbaşa Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyevin təşəbbüsüdür və dövlət başçımızın ölkə gənclərinin təhsilinə göstərdiyi diqqət və qayğının bariz nümunəsidir.

—KİV-lərdə tez-tez ADNSU və UFAZ-da əcnəbi professorların mühazirələr oxuması ilə bağlı xəbərlərə rast gəlinir. Cari tədris ilində də əcnəbi professorların tədrisə cəlb olunması davam etdiriləcəkmi?

—Əgər biz Avropa təhsil məkanına inteqrasiya ediriksə və bizim gənclərimizin bir müddət və yaxud da ki, burada baza təhsili aldıqdan sonra təhsillərini xaricdə davam etdirməsi üçün şərait yaratmaq istəyiriksə, onda Avropa təhsil məkanlarında baş verən prosesləri universitetimizə gətirməliyik və əsasən də təhsilin, tədrisin keyfiyyəti və proqramların Avropa tədris proqramlarına uyğunlaşdırılması yönündə atılacaq addımları burada təbliğ və təşviq etməliyik. Təkcə bu semestr UFAZ-da dəvətli professorın sayı 25-dən çox olacaq. Növbəti semestrdə isə 30-dan artıq əcnəbi professorun gəlməsi planlaşdırılır. Eyni zamanda ADNSU-nun özündə də müxtəlif sahələr üzrə 10-dan artıq dəvətli professorun gəlişi nəzərdə tutulub. Bundan əlavə, bu təqvim ilinin sonunadək ADNSU-nun Beynəlxalq Əməkdaşlıq Şöbəsinin müdiri vəzifəsinə professor Ulrix Eberhart təyin olunacaq. Almaniyalı professor Zigen Universitetindəki öhdəliklərini yekunlaşdıran kimi bizimlə çalışmağa başlayacaq. Bütün bunların hamısı Azərbaycan təhsil sisteminin Avropa təhsil sisteminə uyğunlaşdırılması prosesinə kömək edəcək.

—Mustafa müəllim, bir qədər də magistratura və doktorantura səviyyələrində təhsillə bağlı məlumat verərdiniz?

—Əgər qarşımıza ADNSU-nun milli elmi-tədqiqat universiteti olmaq məqsədi qoymuşuqsa, təkcə bakalavr təhsilinin yüksəldilməsi, proqramların müasirləşdirilməsi ilə iş bitməyəcək. Biz ölkəmiz üçün yüksək ixtisaslı elmi-pedaqoji kadrlar hazırlanması yolunda da müəyyən işlər görməliyik. Bunlardan biri də ilk növbədə magistratura təhsilinin səviyyəsinin yüksəldilməsi, o təhsilin işəgötürənlərlə bir yerdə verilməsinə çalışılmasıdır. Əlbəttə ki, say baxımından da biz müəyyən qədər irəliləmişik. 2015-ci ildə bütün ixtisaslar üzrə universitetdə cəmi 384 magistrant olub. Təkcə bu il universitetimizə 91 nəfər MBA proqramına, 510 nəfər isə ADNSU-nun digər ixtisaslarına magistraturaya qəbul olunub. Yəni, ümumilikdə, 601 nəfər magistratura səviyyəsinə qəbul olunub. Keçən il biz 515 nəfər magistr buraxılışı etdik və onların hamısı işləyirlər. Onların 503 nəfəri öz ixtisasları üzrə işləyərək universiteti tərk ediblər. Bunlar artıq ondan xəbər verir ki, bizim magistratura bölməsinə bütün ölkə miqyasında çox böyük tələbat var və insanlar məmnuniyyətlə bizim magistratura proqramlarını seçirlər. Magistraturaya qəbul olunmaq üçün orta bal bu il 99 bal olub. Ölkə üzrə bizim magistrantların səviyyəsi kifayət qədər yüksəkdir.

Universitetdə həyata keçirilən bütün proseslərdə verilən dəstəyə görə Təhsil Nazirliyinin rəhbərliyinə və bütün əməkdaşlarına təşəkkür etmək istəyirəm. Doktorantura səviyyəsində bunu xüsusi vurğulamaq istəyirəm. Biz son illər doktorantura səviyyəsində plan yerlərini artırmışıq. Hətta, keçən il biz doktoranturada 120 plan yerinə elan verəndə bəziləri buna inamsız yanaşaraq plan yerlərinin dolmayacağını düşünürdülər. 120 yerə 151 nəfər sənəd verdi, onlardan 119 nəfəri həm fəlsəfə doktoru proqramına, həm dissertanturaya, həm tam elmlər doktoru proqramına qəbul etdik. Bu il bu plan yerlərinin bir qədər də artırılması nəzərdə tutulub. Dövlət sifarişli yerlərin sayı artmayacaq, amma ödənişli əsaslarla olan plan yerlərinin sayını artırmağı düşünürük. Biz doktorantura səviyyəsində mövzuların seçilməsini, müasir Azərbaycanın tələblərinə uyğun olmasını, onların bu gün artan ehtiyaclarımıza uyğun olmasını maksimum dərəcədə təmin etməyə çalışırıq. Bizim üçün uğurlu haldır ki, doktorantura səviyyəsində plan yerlərimiz faktiki olaraq 100% yerinə yetirilib.

—Siz çıxışlarınızda xüsusi olaraq qeyd etdiyiniz bir məqam var ki, universitetlər təkcə təhsil deyil, həm də elm ocağı olmalıdır. ADNSU-da təhsil və elmin vəhdətinə nail olmaq üçün nə kimi addımlar atılır?

—Bilirsiniz, universitet deyəndə təkcə təhsil ocağı nəzərdə tutula bilməz. Universitet elmlə təhsilin vəhdətidir. Universitet təhsili ən müasir elmi nəticələrə əsaslanmış ali təhsili özündə ehtiva edir. Əgər universitetdə elmi işlər yerinə yetirilmirsə, professor-müəllim heyəti, assistent-professorlar gündəlik elmi fəaliyyətdə deyillərsə, tədrisdə müasirliyə çətin ki, nail olunsun. Bu baxımdan biz universitet elmini təbliğ və təşviq etməyə çalışırıq. Bir tərəfdən, universitetimizdə çalışan alimlərin fəaliyyətini stimullaşdırırıq, ikinci bir tərəfdən də elmi fəaliyyəti və onun tətbiqini öz tərəfimizdən stimullaşdırırıq. Bunun üçün universitetimizdə müəllimlər artıq üçüncü il olacaq ki, əlavə maaş alacaqlar. Birinci müsabiqədə 80 nəfərdən artıq, ikincidə isə 40 nəfərdən artıq professor-müəllim heyəti hər ay maaşından başqa 100-900 manat arası əlavə maaş alıblar. Bunların içərisində ən yüksək əlavə maaş alan professor 854 manat alır. Bundan başqa, bir nəfər laborantımız da elmi göstəricilərinə görə hər ay əlavə 100 manat alır. Digər məbləğlər isə, qeyd etdiyim intervallarda paylanıb. Hər il dekabr ayının 1-də professor-müəllim heyəti əvvəlki ilin 1 dekabrından bu yana elmi və pedaqoji fəaliyyəti ilə bağlı bütün göstəriciləri komissiyaya təqdim edir. Onun nəticələrinə görə bal qazanır, yığdığı ballara uyğun olaraq 4 kateqoriya üzrə əlavə maaş alırlar. Şərtləri ödəyən əməkdaşlar yanvar ayından bir il müddətində əlavə maaş almağa başlayırlar. Əlavə maaşların verilməsində say məhdudiyyəti yoxdur. Şərtləri ödəyən bütün professor-müəllim heyəti əlavə maaş ala bilər. Başqa bir tərəfdən, pedaqoji fəaliyyət də nəzərə alınır. Həmin professor-müəllim heyətinin elmi, pedaqoji fəaliyyəti, dərs demək qabiliyyəti, o cümlədən də müəllimin dərs dediyi tələbələrin ona verdiyi qiymət də nəzərə alınır. Ancaq biz bunu da kor-koranə etmirik. Əlavə maaş ala bilməsi üçün müəlliminin keyfiyyət göstəricisi universitetin ümumi keyfiyyət göstəricisindən yüksək olmalıdır. Bundan əlavə, tələbələrin müəllimin fəaliyyətinə verdiyi qiymət də balların hesablanması zamanı istifadə olunur. Vacibdir ki, tələbə müəllimi 6 kateqoriya əsasında qiymətləndirsin. Tələbə müəllimi qiymətləndirəndə onun anonimliyi saxlanılır. İmtahanın nəticəsinə görə hansı tələbə 71 baldan artıq bal toplayırsa, onların fikri müəllimə bal kimi gedir. Biz bu il ilk dəfə universitetdaxili qrant müsabiqəsi elan etdik. Yeddi qrant təyin olunacaq, artıq bu müsabiqənin ilkin qiymətləndirmə prosesi başa çatıb. 22 layihə təqdim olunmuşdu. Onlardan 7-si müsbət qiymətləndirilib. Hər biri 50 min manata qədər olmaq şərti ilə fevral ayından Elmi Şuranın təsdiqindən və rektorun əmrindən sonra həmin layihələrin maliyyələşdirilməsinə başlanacaq.

—ADNSU-ya cəmiyyətdə böyük marağın olmasında, abituriyentlərin buranı seçməsində universitetdə tədris olunan ixtisasların beynəlxalq akkreditasiyadan keçməsi mühüm rol oynayır. Məlumdur ki, Təhsil Nazirliyinin xətti ilə əvvəlcə 3 ixtisası, daha sonra isə ADNSU-nun müstəqil şəkildə müraciətindən sonra 5 ixtisası 5 il müddətinə akkreditasiya olundu. Gələcəkdə də bu işlərin davam etdirilməsi planlaşdırılırmı?

—Bu proses universitetin beynəlxalq nüfuzunun artması üçün, daha çox əcnəbi tələbələrin universitetə gəlməsi, bizim hazırkı tələbələrimizin beynəlxalq səviyyədə iş tapması üçün çox önəmli məsələdir. Bilirsiniz, biz onsuz da daxili akkreditasiyadan keçmişik. Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin tərəfdaşlığı ilə Almaniyanın Təhsil Proqramları üzrə Akkreditasiya Agentliyindən (ASİİN) və Mühəndislik üzrə Akkreditasiya üçün Avropa Şəbəkəsindən (ENAEE) sertifikat almışıq və 5 il müddətinə akkreditə olunmuşuq. Lakin biz işimizi bitmiş saymırıq. Biz özümüzə Avropadan nəzər yetirmək istəyirik. Ona görə də bu prosesə davam edəcəyik. Biz artıq FİBAA-da 5 ixtisası və ASİİN təşkilatından 3-nü akkreditə etmişik. FİBAA daha çox MBA proqramları üzrə ixtisaslaşıb və texniki ixtisasları dünyada akkreditə edən ən yaxşı təşkilatlardan biri elə ASİİN təşkilatı sayılır. Biz artıq onlara müraciət etmişik. Biz hər təşkilatla 5 ixtisasımızı akkreditə etmək prosesinə başlayırıq. Bu çox ağır prosesdir. Fikirləşirəm ki, yaxşı işləsək 1-1,5 ilə biz bu ixtisasları da akkreditasiya edə biləcəyik.

—Əcnəbi tələbələrin ADNSU-ya cəlb olunması ilə bağlı hansı işlər həyata keçirilir? Sizin xarici səfərləriniz, xarici universitetlərlə bağlanan müqavilələr, ingilisdilli ixtisasların sayının artırılması və s. əcnəbi tələbələrin sayının artımına səbəb olacaqmı?

—Hazırda universitetimizdə 500-dən artıq əcnəbi tələbə təhsil alır. Biz bu rəqəmin artırılmasını düşünürük. Ümumiyyətlə, universitetimizin potensialı ildə təxminən 2000 tələbənin təhsil alması üçün kifayət edir. Ancaq biz kəmiyyət yox, keyfiyyəti üstün tuturuq. Ona görə də müəyyən hazırlıq keçmiş tələbələrin universitetə cəlb olunmasına çalışırıq. ADNSU-ya münasibət birmənalı olaraq çox yüksəkdir. Bu sovet dönəmindən qalmış bir rəğbətdir. Ancaq hazırda biz bir qədər də coğrafiyanı genişləndirməyə çalışırıq. Əcnəbi tələbə deyəndə, mübadilə ilə gəlmiş tələbələr nəzərdə tutulmur. Bunlar sırf ADNSU-ya qəbul olunmuş tələbə anlamına gəlməlidir. Bizim əsasən təhsil bazarımızı Çin, Hindistan, Pakistan, Şri-Lanka, Nepal, Banqladeş, Malayziya, İndoneziya, o cümlədən Yaxın Şərq, postsovet ölkələri tutur. Əlbəttə ki, Türkiyə, İran, İraq kimi ölkələrdən də tələbə cəlb olunur. Son zamanlar Çin təhsil bazarına üz tutmağımız təsadüfi deyil. Bu ilin sentyabr ayında Çinə səfər zamanı Pekin Dövlət Neft Universiteti və Lanjou Universiteti ilə imzaladığımız sənədlər çərçivəsində 20-yə yaxın çinli tələbə ADNSU-ya təhsil almağa gələcək. Onlar orta məktəbdən çıxmış yox, artıq Lanjou universitetlərində subbakalavr təhsilini görmüş tələbələrdir. Onlar ADNSU-da fəaliyyət göstərən dil komissiyasından keçsələr, bizim ikinci kursun sonu, üçüncü kursa rahat qəbul oluna bilərlər. Biz bu işi gələcəkdə də davam etdirməyi düşünürük.

—Təhsillə yanaşı elmi sahədə də beynəlxalq əlaqələr varmı? ADNSU-nun alimlərinin xarici ölkələrdə sənayenin problemlərinin həllində və yaxud ayrı-ayrı ölkələrdəki elmi problemlərin universitetdə araşdırılması ilə bağlı nə kimi işlər aparılır?

—Əldə olunmuş razılaşmaların nəticəsində Poltava Milli Texniki Universitetinin professor-müəllim heyəti ilə birlikdə elmi laboratoriyalarda müştərək layihələrin yerinə yetirilməsi, Ukrayna sənaye müəssisələri üçün, o cümlədən də qaz istehsalı sahələri üçün bizim universitetin müəyyən proseslərdə iştirak etməsi ilə bağlı onlardan ciddi təkliflər var. Bundan başqa, ABŞ şirkəti qazma, nəql prosesində bizimlə müəyyən əməkdaşlıq etmək istəyir. Şirkətin Azərbaycan əsilli texniki direktoru universitetimizdə oldu. Bundan əlavə, Kazan Federal Universitetinin 70 açıq elmi laboratoriyası var. Onlarla da istər geologiya, istər neft-qaz hasilatı, istərsə də informasiya texnologiyaları sahəsində müəyyən işlərin görülməsi nəzərdə tutulub. Həmçinin ADNSU-nun Beynəlxalq Əməkdaşlıq şöbəsinin yeni təyin olunmuş müdiri professor Ulrix Eberhartın nüfuzundan, əlaqələrindən istifadə edərək müəyyən elmi layihələrin universitetə cəlb olunmasını düşünürük. Biz onun qarşısında belə bir məsələ qoymuşuq ki, daha çox "HORİZON 2020", "Erasmus+" elmi layihələrində universitetin iştirakını təmin etməlidir. Universitetin alimlərinin bu laboratoriyalara ezam olunmasını təşkil etməlidir. Düşünürəm ki, bu istiqamətdə ADNSU-nun böyük potensialı var və biz nəinki təhsil ocağı kimi, həmçinin elmi müəssisə kimi də öz biliklərimizi, bacarıqlarımızı dünya bazarına çıxarmalıyıq.

—ADNSU-da bir müddət əvvəl Lazer Mərkəzinin təqdimatı keçirildi. Burada transfer texnologiyalarının tətbiqi ilə bağlı da işlər aparılır. Lazer Mərkəzi ilə bağlı müəyyən sifarişlərin olduğu məlumdur. Hazırda burada universitetin yararlanması üçün hansı yeniliklər var?

—Lazer Mərkəzi ilə bağlı biz Almaniya tərəfindən, konkret olaraq Axen Univesitetinin təcrübəsində bu işi quranda birinci il üçün elə tədrisin təşkilini nəzərdə tutmuşduq. Baxmayaraq ki, çoxlu sayda sifarişlər var idi, biz onları ancaq nümunə kimi təmənnasız olaraq həmin müəssisələrə hazırlayıb verməklə kifayətləndik. Artıq universitet bu sahədə 15 mütəxəssisi tam yetişdirib, onları diplomlu mütəxəssis kimi cəmiyyətə təqdim edib. Bu tədris ilindən sifarişlər qəbul etməyə başlayacağıq. Onun müəyyən hissəsi həmin sifarişin yerinə yetirilməsi, əməkhaqqı və s. qismində, müəyyən hissəsi bizim tərəfdaşımız tərəfindən götürüləcək, bir hissəsi də bonus kimi universitetə daxil olacaq. Lazer Mərkəzinin genişləndirilməsini nəzərdə tuturuq. Belə ki, bu lazer qurğusunun bütün sifarişlərin yerinə yetirilməsinə gücü çatmır. Həm daha güclü lazerlərin gətirilməsi, ikincisi, bizim hazırlayacağımız başlıqların satışına başlanacaq. Onların texniki yoxlanılması, hazırlanması, təhvil verilməsi, qarşı tərəfə tam şəkildə öyrədilməsi prosesini həyata keçirəcəyik. Bu sahədə bizim ciddi çətinliyimiz yoxdur. Qarşı tərəf öz öhdəliklərini yerinə yetirir. Biz də təhsil ocağı olaraq həm tədrisi, həm də tətbiqi həyata keçirəcəyik. Transfer texnologiyalarına gəlincə, bu sahədə işimizi iki istiqamətdə qurmuşuq. Birinci istiqamət mövcud potensialdan istifadə edib illərlə yığılıb qalmış elmi nailiyyətlərin tətbiqini təmin etməkdir. İkinci istiqamətimiz isə müəssisələrdə olan problemləri universitetə gətirmək, orada olan problemləri universitetdəki elmi kollektivlə müzakirə etmək və müəssisə kollektivi ilə birlikdə müvəqqəti elmi işçi kollektivi yaradıb o problemlərin həllində təsərrüfat hesablı və yaxud da ki, xüsusi layihələrin yerinə yetirilməsi. Elmlə, texnologiya ilə bağlı olan məsələlər bir az çətin tətbiq olunur. Lakin istədiyimiz kimi operativ olmasa da, bu istiqamətdə başlanan fəaliyyət öz bəhrəsini verəcəkdir.

—ADNSU-da həyata keçirilən mühüm layihələrdən biri də "Eazi START" Startap və İnnovasiya Mərkəzidir. Ötən tədris ili startap mərkəzinin bir neçə layihəsi yerli və beynəlxalq müsabiqələrdə uğurla iştirak edib. Bu sahədə nə kimi yeniliklər var?

—Bizim ən uğurlu layihələrimizdən biri elə startap hərəkatının universitetimizdə inkişaf etdirilməsidir. "Eazi START" Startap və İnnovasiya Mərkəzinin nəzdində startap məktəbi ilə yanaşı, prototiplərin hazırlanması üçün xüsusi emalatxanalar fəaliyyət göstərir. Bu il biz yenidən Mərkəzin özü qalmaq şərti ilə böyük bir emalatxananı tələbələrin ixtiyarına verməyi düşünürük. Emalatxana bütün lazımi avadanlıqla təmin olunacaq. Bu günə qədər tələbələr kustar yolla, öz imkanları daxilində bu işi görürdülər. Biz onları artıq mərkəzləşmiş formaya sala bilirik. Məktəbin fəaliyyətini davam etdirəcəyik. İsrail, Ukrayna və ABŞ-dan olan tərəfdaşlarımız və mentorlar öz fəaliyyətlərini davam etdirəcəklər. Biz ABŞ bazarına çıxmağı düşünürük. Artıq müəyyən məhsullarımızı ilkin variantda tərəfdaşımız professor Keit Miller ABŞ-a aparıb. Biz bu ildən başlayaraq daha çox keyfiyyətə önəm verməyə başlayacağıq.

—Ümumiyyətlə, ADNSU spesifik bir ali məktəbdir. Bu spesifiklik ondan ibarətdir ki, bilavasitə sənaye və iqtisadiyyat üçün kadrlar hazırlayır. Bunun daha bir bariz nümunəsi bizim ixtisasartırma institutuna olan marağın artmasıdır. İstərdik bu barədə də məlumat verəsiniz.

—İkinci təhsil həmişə keyfiyyəti, şəffaflığı və s. baxımından sual doğurub. Ona görə də universitetin bütün bölmələrində olduğu kimi, ikinci təhsil Sənaye Müəssisələri İşçilərinin İxtisasartırma və Yenidənhazırlama İnstitutunun (SMİİYİ) nəzdinə verildi. Orada yeni bir sistemlə ikinci təhsilə müraciət edən insanların müsahibədən keçərək tədrisə cəlb olunması prosesini həyata keçirdik. Çox uğurlu alındı və birinci ildə bizə müraciət edənlərin sayı təxminən 230 nəfər idi. İkinci ildə bu rəqəm 260-a çatdı. Bu il isə biz 346 nəfəri bakalavr pilləsinin 2, 3, 4-cü kurslarına və 27 nəfəri də nəzdimizdə olan kollecə qəbul etdik. Artıq oktyabrın 1-dən dərslərə başlanıb. Biz anlayırıq ki, ikinci təhsilə artıq püxtələşmiş, bir dəfə ali təhsil görmüş təcrübəli insanlar gəlirlər. Onların proqramı gənc bakalavrın proqramından bir qədər fərqlənməlidir. Çünki, onlara artıq istehsalat prizmasından təhsil verilməlidir və biz proqramları o formada qururuq. Biz ən nüfuzlu professor və müəllimləri bu prosesə cəlb edirik və onlara əlavə əməkhaqqı müəyyənləşdiririk. Bizim üçün ən önəmli məsələ bura gələn insanın təhsil almaq istəməsidir, diplom almaq yox. Ona görə də biz tədrisi yüksək səviyyədə təşkil edirik. Biz çox sevinirik ki, bu insanlar ödənişli olmasına baxmayaraq ikinci təhsildə maraqlıdırlar. Onların alacaqları diplom adi bakalavr diplomundan heç nə ilə fərqlənmir. Ona görə də biz verdiyimiz təhsilin keyfiyyətinə cavabdehik. Ancaq başqa bir tərəfdən də biz çox sevinirik ki, Azərbaycanın sənayesinə öz töhfəmizi veririk.

—ADNSU-da yeni kitabxananın yenidən qurulması və təşkili ilə bağlı işlər nə yerdədir?

—Artıq 2 ilə yaxın müddətdir ki, biz kitabxananın yenidən qurulması layihəsi üzərində işləyirik. Bildiyiniz kimi, həm Lester, həm də Berlin universitetlərindən mütəxəssislər dəvət etdik. Nəhayət, Berlin Universitetindən olan almaniyalı professorun təkliflərinin üzərində dayandıq. Bu işdə bizə Alman Akademik Mübadilə Xidməti (DAAD) də çox dəstək verdi və mən onlara təşəkkürümü bildirirəm. Həmin layihə çərçivəsində biz kitabxananın yenidən qurulmasını faktiki olaraq mahiyyət baxımından yekunlaşdırdıq. Ümid edirəm ki, noyabr ayının ortalarına kimi biz kitabxananı tam ictimaiyyətə təqdim edə biləcəyik. Gün ərzində təxminən eyni zamanda 250 nəfərin kitabxanadan istifadəsini təmin etməyi düşünürük. Arzu edənlər kitabxanadan gecə saatlarında da yararlana biləcəklər. Onlar üçün pulsuz isti yemək də təşkil olunacaq. Gecə saatlarında kitabxanada məşğul olmaq istəyən tələbələrimiz əvvəlcədən öz planlarını təqdim edəcəklər. Kitabxananın fəaliyyəti sözsüz ki, kamera müşahidəsi və əməkdaşların nəzarəti altında həyata keçiriləcək. Yeni kitabxananın fəaliyyətə başlamasından ən çox faydalanacaq insanlar isə ailə həyatı qurmuş magistr və doktorantlarımız olacaq. Onların burada məhsuldar işləmələri üçün hər bir şərait yaradılacaq. Yeni kitabxana ilə yanaşı, onun fondunun yenilənməsi ilə bağlı da iş aparılır. Hazırda bütün ixtisaslar üzrə lazımi dünya ədəbiyyatları reyestri hazırlanır. Onların sifarişi əsasında bütün kitablar, o cümlədən ingilis dilində kitablar alınıb kitabxanaya təqdim olunacaqdır.

Müsahibəni apardı:
Müşfiq MİRZƏ,
"Respublika".